

TIR

Názov TIR je skratka francúzskeho názvu „Transport International Routier“, čo by sme mohli preložiť ako medzinárodná cestná preprava. Podľa tohto označenia sa ľudovo nazývajú vodiči „tirák/tiráči“.

Charakterizovať celý tranzitný systém TIR by sa dalo takto:

- Tovar je prepravovaný výhradne v preverených a colne bezpečných dopravných alebo prepravných prostriedkoch
- Clá a dane sú ďalšie poplatky a sú po dobu dopravy zabezpečené medzinárodne platnou zárukou
- Prepravovaný tovar je doprevádzaný medzinárodne uznaným karnetom TIR
- Všetky opatrenia uskutočnené počas tranzitného režimu sú uznávané vo všetkých zmluvných štátoch orgánmi, ktoré sa podieľajú na realizácii
- Dopravcovia a záručné združenia musia podľa dohovoru TIR spĺňať minimálne podmienky a požiadavky, aby sa stali účastníkmi tohto systému

OZNAČENIE A TECHNICKÉ PODMIENKY VOZIDIEL

Vozidlá v režime TIR musia mať vpredu aj vzadu na vozidle alebo jazdnej súprave umiestnené totožné obdĺžnikové bledomodré tabuľky (250 x 400 mm) s bielym nápisom TIR podľa prílohy 5 Dohovoru TIR. Tieto tabuľky sa umiestnia tak, aby ich bolo dobre vidieť a dali sa snímať. Samozrejme, vozidlá musia spĺňať aj iné technické podmienky aby mohli vstúpiť do systému TIR. Jedná sa hlavne o nákladný priestor, kde musí byť zabezpečená neporušenosť colného priestoru a pod.

RUČENIE ZA COLNÝ DLH

Systém ručenia za colný dlh v režime TIR spočíva predovšetkým na zodpovednosti každého dopravcu realizujúceho konkrétnu prepravu, ktorý vždy za colný dlh zodpovedá ako prvý. Záruky za konkrétnu dopravcu potom nesie príslušná organizácia v danom štáte (Česmad Slovakia) a následne preberá záruku medzinárodná únia cestnej dopravy IRU. Tento

systém ručenia a záruk sa používa až keď prepravovaný tovar nebol dodaný colnému úradu v mieste určenia, prípadne nebol riadne vycelený, alebo keď dopravca nie je schopný uhradiť colný dlh.

KARNET MHR/HGV

V systéme TIR určila organizácia IRU tovar, ktorý je vysoko rizikový. Ide hlavne o tovar s vysokou hodnotou – MHR/HGV, ktoré možno prepravovať na podklade karnetov TIR pri dodržaní osobitých pravidiel a postupov. Jedna z podmienok je ďalšie zloženie záruky. Zoznam MHR/HGV tovaru a bližšie informácie nájdete na stránke Česmad Slovakia.

ÚLOHA VODIČA V SYSTÉME TIR

V systéme TIR platí, že každý dopravca plne ručí za patričnú spoľahlivosť svojich vodičov. Vodič má nezastupiteľnú úlohu nie iba pri samotnej doprave, ale aj pri vycielvaní prepravovaného tovaru, ktorého sa musí vždy osobne zúčastniť.

PRIEBEH PREPRAVY V SYSTÉME TIR

1. Tovar sa naloží do vozidla, ktoré je schválené pre režim TIR a prepraví sa na vnútroštátnu colnicu. (Pri tomto úkone, ešte nie je tovar v režime TIR a preto za tovar zodpovedá iba dopravca)
2. Na vnútroštátnej colnici je tovar fyzicky skontrolovaný podľa CMR, faktúr a iných dokladov. Následne je colným úradom potvrdený karnet TIR a daná colná uzávera – plomba. Od tohto momentu je vozidlo s tovarom v režime TIR.
3. Vozidlo odchádza na predpísaný hraničný priechod – tranzitný colný úrad.

4. Prvý z dvoch (tranzitných) colných úradov na hraničnom priechove skontroluje, či je riadne vyplnený karnet TIR, neporušený colný priestor (tzn. nákladná časť) a neporušená colná plomba. Ak je všetko v poriadku, colný úrad potvrdí karnet TIR a oddelí prvú časť a založí do evidencie.
5. Druhý (tranzitný) colný úrad spraví rovnaké úkony s tým, že polovicu z ďalšej oddelenej časti založí do evidencie a druhú pošle vstupnému colnému úradu (tzn. colnému úradu, kde vstúpilo vozidlo do režimu TIR). Takto sa postupuje na každom tranzitnom colnom úrade a kontroluje sa iba neporušenosť nákladného priestoru a colná plomba a nie tovar vo vozidle. Samozrejme, ak majú colné orgány podozrenie z nedovoleného zaobchádzania s karnetom TIR, môžu vozidlo „rozclíť“ (otvoriť) a následne tovar zadržať.
6. Keď vozidlo príde na určený vnútroštátny colný úrad v štáte príjemcu, preveria sa všetky listy z karnetu TIR (kde musia byť všetky pečiatky predchádzajúcich colných úradov), odstráni sa colná plomba a fyzicky skontroluje prepravený tovar. V tomto momente colný úrad ukončí režim TIR.
7. V spolupráci s príjemcom tovaru sa tovar na vnútroštátnom colnom úrade vycielí a následne prepraví na miesto určenia a vyloží. Tovar môže byť tiež vyložený, hneď po ukončení režimu TIR do colného skladu.
8. Použitý karnet TIR zostáva u dopravcu a ten ho musí po ukončení prepravy odovzdať vydávajúcej organizácii. Po skontrolovaní celého priebehu prepravy v režime TIR je karnet TIR vrátený správcovi systému IRU, kde je uložený v archíve.